

Workshop Muziektherapie *'UITZONDERLIJK TALENT ? OF SPELEN ALS EEN KLEUTER?'*

Door:
Patric Driessen (MA)
en Linda Reulink- Peters (BA, schematherapeutisch werkende)

Sept 2025

Welkom

Wat is muziektherapie?

- vaktherapeutische discipline
- wetenschappelijk & praktijkgericht onderzoek
- ervaringsgericht & handelings-georiënteerd
- individuele doelstellingen- verandering, ontwikkeling, stabilisatie of acceptatie.
- door professional die een erkende opleiding heeft afgerond (
- emotioneel, cognitief, sociaal, neurologisch, motorisch, fysiologisch en gedragsmatig vlak.
- Indicatie: moeite hebben zich verbaal te uiten of verbaal zeer sterk- moeilijk tot verandering komen

(muziektherapie.nl)

Waarom muziek?

Falen

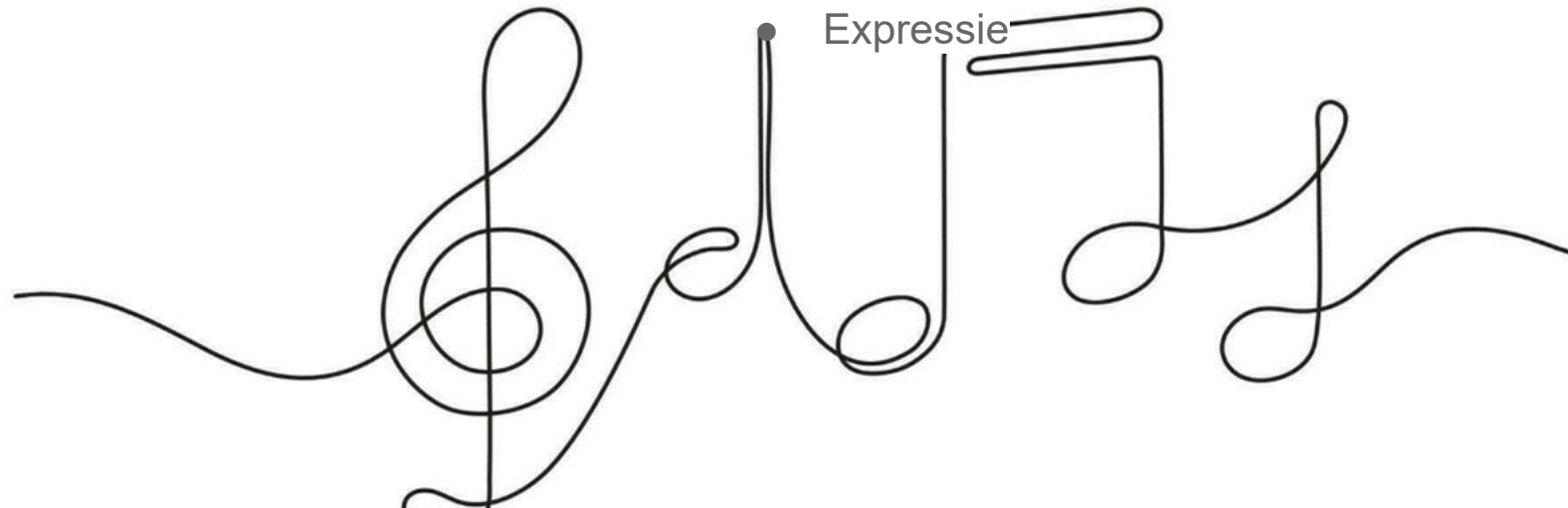
- Prestatie
- “Muziek moet je kunnen spelen!”
- Op school, door media of van ouders al voorgegeven wat goed en slecht is
- Schaamte
- Angst
- slechte ervaringen

Potentie

- Muziek raakt
- Muziek is krachtig
- Niet afsluiten
- Muziek is voor iedereen
- Herinneringen
- Muziek beweegt je

Kans

- Weer spelen - het blijde kind stimuleren
- Geen oordeel
- Doen en ervaren
- In beweging zijn
- Deel zijn van
- Individualiteit
- Expressie

MT vanuit Schematherapeutisch perspectief

- Gouden combi!
- MT is een experientieële techniek gecombineerd met verbale interventies
- Voeden van de kwetsbare kant van de cliënt (kwaliteiten en sterke kanten bekrachtigen)
- Creativiteit aanboren (het blijde kind uitlokken en voeden)
- Flexibiliteit ontwikkelen (ontwikkelen van de gezonde volwassene)
- Modi kunnen zichtbaar worden in de muziek.
- Muziek kan schema's triggeren.
- Teruggrijpen op het modusmodel tijdens een oefening

Basisbehoefte

Basisbehoefte	Spelvorm
Autonomie en Competentie	Vanuit een stevige basis een variatie/motief ontwikkelen en doorzetten, dirigeren
Vrijheid van Expressie	Improviseren met emoties, Spelen met stemklank, Tegen de straffende ouder in trommelen
Veiligheid en Verbinding	Duo samen op de piano, het muzikale cadeau, <u>klankbad</u>
Realistische Grenzen	Dirigentspel, grafische partituur, parameterkaart, Afpak spel
Spel en Spontaniteit	<u>Klankimpro</u> met buitenmuzikale elementen, <u>djembe-race</u> , <u>Tik het rijte af</u> , vast ritme aanleren, 'Inspring spel' Improvisatie
Rechtvaardigheid	Koningsplek, Afstand en nabijheid, dirigentspel
Zelfcoherentie	Jezelf en je afkomst begrijpen: levenslijn, <u>music live</u> panorama

Schema triggeren

Schema	Spelvorm
Emotionele Verwaarlozing	Therapeut geeft een muzikaal cadeau aan de client
Verlating/ Instabiliteit	Spel met opdrachten
Wantrouwen/ Misbruik	De eenzame speler, spelen met rug na elkaar toe,
Sociaal Isolement/ vervreemding	Spelen met de rug na elkaar toe, koningsplek, de eenzame speler (positie en instrument),
Minderwaardigheid/ schaamte	Zingen, solospel, <u>klankbad</u> , vrije niet gestuurde <u>impro</u>
Mislukking	muzikale spelletjes, Spel met opdrachten, vrije niet gestuurde <u>impro</u> , buitenmuzikaal onderwerp, Experimenteren met (veel) nieuwe instrumenten
Kwetsbaarheid voor ziekte en gevaar	Experimenteren met (veel) nieuwe instrumenten
Kluwen/ Verstrengeling	Leiden/volgen in tweetallen, melodische <u>impro</u> op <u>metalophoon</u>

Wat doet een muziektherapeut?

- Improvisatie
- Zingen
- Songwriting
- Luisteropdracht
- Werkvormen
- Opstellingen
- Rollenspellen

MUZIEK EN SCHEMATHERAPIE

Inhoud van de workshop

Ervaringsoefening 1

Terugkoppeling

- Wat was je muzikale rol?
- Wat was de overeenkomst met modi?
- Waren er modi actief?

Oudermodi

Straffens, Veeleisend, of Gezond

Kind Modi

Blij Kind, Angstige kind, Boze kind ?

Beschermers (coping modi)

afstandelijke beschermer, boze beschermer, onthechte beschermer, zelfsusser, wantrouwend/ overcontrolerend, zelfverheerlijker, bedrog en manipulatie, roofdier.

- Op welke (gemiste) basisbehoefte doet de oefening een appel? ☐ Bij jezelf en eventueel cliënten

Ervaringsoefening 2

**Elke toon
is er één!**

Ervaringsoefening 3

Werkvormen per fase

- Fase 1: Emotieregulatie
- Fase 2: Veranderfase
- Fase 3: Autonomie

Uit: Werken met fasen in de klinische schematherapie (Ruebsaet, 2018)

Fase 1 Emotieregulatie

- Wat is muziek die de cliënt raakt (muzikale 'hotspots')
- Hoe sluit dit aan op levensverhaal van de cliënt?
- Wat zijn gezonde interesses en kanten, welke rol speelt muziek daar in?
- Hoe kan muziek helpen (reguleren)
- Kennismaken met modi in muzikale vorm (voorbeelden)
- Hoe verloopt muzikaal contact ? (muziektherapeut/ cliënt)
- In hoeverre kan het blijde kind actief worden?

Fase 1	In het team:	Muziektherapie:	Thema/ aandachtsgebied:
Verbinding en Emotieregulatie	Wat zijn kanten/ modi? Hoe werken die bij mij?	☐ Hoe ‘speelt’ de client ☐ basisbehoeften	
Psycho-educatie (‘Het snappen van wat modi zijn en wat doel is van de behandeling’)	- Inzicht in: ‘Hoe Ben ik vastgeraakt in mijn patronen en modi (Hoe is het zo gekomen?)	☐ Kan die client contact maken met zijn lijf? ☐ Kan cliënt contact maken met zijn gevoel?	Veiligheid Verbinding Realistische grenzen
Bewustwording Emotieregulatie	Cliënt raakt bekend met de term ‘Basisbehoeften’.	Spanningsregulatie ‘functies van muziek’: wat helpt jou ontspannen? Waar wordt je blij van ? (en waar niet !) Inzet thermometer	☐ Werken aan ‘Alles is goed’ ervaring ☐ Werken aan relatievorming
Veilige plek Veiligheidsplan spanningsregulatie	Team maakt gezamenlijk: Casusconceptualisatie Modusmodel Afname Schemavragenlijsten	‘Hotspots’ Welke liedjes of muzikale opdrachten raken jou? samen zoeken naar de verklaring van het modusmodel (=bijdrage casusconceptualisatie) Modusmodel belevingsgericht	☐ De therapeut maakt de koppeling tussen dat wat is ervaren en welke basisbehoefte er is gemist.

Fase 2 Veranderfase

- Cliënt herkent zijn (disfunctionele)modi in het actief muziek maken
 - Wegsturen disfunctionele copingmodi
 - Bewust oefenen met gemiste basisbehoeften
 - Muzikale rollenspelen
 - Verklanken modi
 - Muzikale (gezinssculptuur)
-
- Cliënt ziet verbanden met dagelijks leven
 - Aanleren veilige plek oefening (muzikaal)

Fase 2	Met het team:	Muziektherapie:	Thema:
Veranderfase ‘Hoe werkt het bij mij?’) Bewerking van de invloed modi in deze volgorde - Coping modi - Oudermodi - Ondermijner - Kindmodi - Gezonde volwassene · Bewust worden van het ‘flippen tussen modi’ · Zelfexpressie neemt een centrale plek in! Meer Limited Reparenting en empathische confrontatie Meer druk opvoeren zodat modi meer zichtbaar en voelbaar worden	· Hoe reageren mijn modi op elkaar? · Wat zegt mijn straffer/ eiser/ kritische kant? · Hoe kan ik mijn Blij kind modus versterken? · Hoe kan ik mijn Gezonde Volwassen Modus Versterken · Inzicht en grip op de coping modi: Hoe loop je vast in het dagelijks leven?	· Welke (coping) modi worden actief bij het improviseren? · Bewuster oefeningen gaan inzetten rond gemiste basisbehoeften; oefenen met wat moeilijk is. · Op welke manier zit jouw kritische/ veeleisende modus in de weg tijdens het improviseren? · Welke beschermers of coping modi worden er actief? · Hoe de blij kind modus stimuleren? · Veeleisende, kritische, straffende modi wegsturen (door de therapeut) · Imaginatie met affectbrug, therapeut grijpt in · Imaginatie van fijne plek met steunfiguur · Dialoog tussen modi in sculptuur of rollenspel.	Zelfexpressie Spontaniteit en spel Meer druk opvoeren zodat modi meer zichtbaar en voelbaar worden ❓ Werken aan inzicht Wanneer raakt de cliënt verstrikt in zijn kanten? ❓ Wat heeft de cliënt eigenlijk nodig? ❓ Therapeut zet limited reparenting in ❓ Modi niet alleen ‘weten’ maar ook doorleven ❓ Therapeut confronteert (empathisch) met vermijding.

Fase 3 Autonomie

- Rol van muziek in signaleringsplan (helpende muziek versus niet helpende muziek)
- Veilige plek, prettig thuis toepassen
- Muzikale flashcards/ helpende boodschappen om Gezonde volwassene vast te houden

Fase 3	Met het team:	Muziektherapie:	Thema:
Autonomie (‘Toepassing in dagelijks leven’) Versterken van de gezonde volwassen modus Per modus een plan van aanpak Afscheid	• Hoe kan ik mijn Gezonde kant vasthouden in het dagelijks leven ? • Hoe kan ik zelf mijn veeleisende, straffende of kritische kant tegenspreken? • Hoe ik een goede liefdevolle ouder voor mezelf zijn. • Client heeft per modus een signaleringsplan • Client heeft een terugvalpreventie plan.	• Client heeft opnamen waarin de therapeut ‘ de Ondermijner’ tegenspreekt • Imaginaties gezonde volwassene; toekomstgerichte imaginatie • Client kan technieken toepassen om zichzelf te troosten en reguleren. • Gezonde Volwassene en blijde kind Imaginaties (op muziek) • In het signaleringsplan staat per fase hoe muziek kan helpen • Hoopgevende teksten en berichten ter ondersteuning gezonde volwassene • Afscheid nemen van de therapeut en de therapie	Zelfwaardering Autonomie ☐ Hoe houdt de client ‘contact’ met zijn gezonde volwassene in de thuissituatie ☐ Strategieën voor moeilijke momenten. Therapeutische houding: ☐ Therapeut doet groter appel op autonomie client. Therapeut coacht ‘Bij vallen en opstaan’

Literatuur

- Blokland- Vos, J., Gunther, G., Mook van C. (2008). *Je vak in schema's, deel 1. Vaktherapie binnen een kader van schematherapie*. Tijdschrift voor vaktherapie, 2, 17-23.
- Blokland- Vos, J., Gunther, G., Mook van C. (2008). *Je vak in schema's, deel 2. Vaktherapeutische werkvormen binnen een kader van schematherapie*. Tijdschrift voor vaktherapie, 3, 35-44.
- Konings, S. & van der Sanden, P. (2018). *Streng, afwerend of toch gezond?* Tijdschrift voor Vaktherapie, 14, 30-34.
- Reubsaet, R. J. (2018). Schematherapie: Werken met Fases in de Klinische Praktijk. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Slagman, H. & Kamp, M. van de (2016). *Spiegel de modi. Modi herkennen en de gezonde volwassene ontwikkelen, middels spiegelen in houding en beweging*. Tijdschrift voor vaktherapie, 12(1), 19-24.
- Smallegoor, F. & Vojtechovsky, J. M. H, (2014). *Schemagericht spelen. Schemagerichte behandeling binnen dramatherapie voor cliënten van 18-30 jaar met een cluster B persoonlijkheidsstoornis*. Databank Vaktherapie.
- Sprang, I. van (2015). De Gezonde volwassene in muziektherapie. In: A. Claassen & S. Pol (Eds), Schematherapie en de Gezonde Volwassene.
- Timmerman, Gerritsen en Claassen (2021). Zelfexpressie en Spontaniteit & Spel binnen Psycho Motorische Therapie (PMT) en Beeldende therapie met cliënten met persoonlijkheidsproblematiek. Van het blijde kind binnen vaktherapie naar de gezonde volwassene. Tijdschrift voor Vaktherapie, 17(4), 19-26.
- Wiersma IC, Wouters H, Timmerman K, Heijman J, Westerhof GJ, Radstaak M, Haeyen S. (2024). *Promoting psychological adaptability and well-being of patients with personality disorders with creative arts and psychomotor therapies: protocol of an intervention mapping study*. BMJ Open. 2024 Dec 31;14(12):e090275. doi: 10.1136/bmjopen-2024-090275. PMID: 39740945; PMCID: PMC11749032.

Bedankt voor jullie aanwezigheid!

Workshop Muziektherapie
'UITZONDERLIJK TALENT ?
OF SPELEN ALS EEN
KLEUTER?'

Door:
Patric Driessen (MA)
en Linda Reulink- Peters (BA, schematherapeutisch werkende)

Sept 2025

patric.driessen@lvr.de
Linda.Peters@sheerenloo.nl